

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2

IM. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

W SIERAKOWICACH

OCENIANIE PRZEDMIOTOWE Z BIOLOGII

Przedstawione Ocenianie Przedmiotowe powstało w oparciu o Ocenianie Wewnątrzszkolne obowiązujące w Szkole Podstawowej nr 2 w Sierakowicach

Obowiązuje od 02 września 2024 r.

Opracowały nauczycielki biologii:
mgr Ewa Wierzba
mgr Iwona Andraszewicz

Ocenianie Przedmiotowe jest uszczegółowieniem globalnych celów zawartych w ocenianiu wewnątrzszkolnym i skupia uwagę na:

- zwiększaniu rangi stopni opanowania umiejętności, kluczowych w ramach finalnej oceny przedmiotowej ucznia,
- motywowaniu uczniów do angażowania się i aktywnej oraz systematycznej pracy na lekcjach,
- dostarczaniu możliwie precyzyjnej informacji o poziomie osiągnięcia założonych celów kształcenia, szczególnie w zakresie umiejętności,
- wdrażaniu uczniów do efektywnej samooceny i samokontroli,
- rozwijaniu poczucia odpowiedzialności uczniów za osobiste postępy w dziedzinie edukacji szkolnej,
- dostarczaniu rodzicom bieżącej informacji o osiągnięciach ich dzieci.

Ocenianie Przedmiotowe wspiera uczniów w rozwoju osobowościowym i intelektualnym, motywuje ich do nauki przez utwierdzanie w przekonaniu o możliwości czynienia postępów w trakcie nauki szkolnej.

Każdy przedmiot ma swoją specyfikę i w jego uczeniu preferowane są różne formy aktywności oraz brane są pod uwagę różne obszary działalności ucznia.

Priorytety stosowane w ocenianiu na lekcjach biologii to :

- zrównoważenie roli oceniania wspierającego i sumującego
- zrównoważenie roli pomiędzy ocenianiem stopnia opanowania wiedzy, a umiejętnością stosowania jej w różnych sytuacjach
- indywidualizacja pracy z uczniami, optymalne planowanie własnej pracy.

Tworząc ocenianie przedmiotowe oparliśmy się na określeniu różnych obszarów aktywności, które pozwalają dokonywać dokładniejszej analizy dotyczącej postępów uczniów. Po analizie standardów wymagań i podstawy programowej określiliśmy w ujęciu operacyjnym wymagania programowe. Kryteria doboru czynności, które uczeń powinien opanować na poszczególne stopnie szkolne, łatwość, użyteczność w przedmiocie i poza nim oraz niezbędność do dalszego kształcenia.

Ze względu na kryteria przyjęliśmy następujące poziomy wymagania :

- konieczne (K) – wymagania na ocenę dopuszczającą – to wiadomości i umiejętności, które umożliwiają uczniowi świadome korzystanie z lekcji;
- podstawowe (P) - wymagania na ocenę dostateczną - to wiadomości i umiejętności, stosunkowo łatwe do opanowania, bezpośrednio użyteczne w życiu codziennym i całkowicie niezbędne w dalszej nauce;

- rozszerzające (R) –wymagania na ocenę dobrą - to wiadomości i umiejętności umiarkowanie trudne do opanowania, przydatne ale nie niezbędne w dalszej nauce, pośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym i ewentualnej pracy zawodowej;
- dopełniające (D) - wymagania na ocenę bardzo dobrą i celującą– to wiadomości i umiejętności trudne do opanowania, twórcze naukowo, wyspecjalizowane ponad potrzeby głównego kierunku dalszej nauki.

Wprowadzenie czterech poziomów ułatwia nam pracę z uczniami, którzy posiadają opinię Poradni Psychologiczno Pedagogicznej o obniżonym poziomie wymagań oraz przygotowywanie zadań i ćwiczeń do testów.

Nauczanie biologii oparte jest na programie nauczania biologii w klasach 5-8 szkoły podstawowej „Puls Życia” autorstwa Anny Zdziennickiej. Ocenianie Przedmiotowe zakłada istotne znaczenie pracy własnej uczniów i aktywnej ich postawy na lekcjach, jako niezbędnych czynników dla opanowania wymaganych umiejętności i wiedzy. Ważna jest systematyczna lektura podręcznika, samodzielne wykonywanie i opisywanie doświadczeń, prowadzenie obserwacji. Istotne znaczenie ma tu kontrola rodzicielska i aktywna współpraca rodziców z nauczycielami przedmiotu.

OBSZARY BRANE POD UWAGĘ PRZY OCENIE POSTĘPÓW UCZNIĄ

WYBIERANE W POSZCZEGÓLNYCH KLASACH PRZEZ NAUCZYCIELA

A. PRACE PISEMNE

1. SPRAWDZIANY

w każdej klasie określona jest ilość prac, wynikająca z rozkładu materiału (ilości realizowanych działów). Na pierwszej lekcji organizacyjnej nowego roku szkolnego uczniowie zapoznawani są z programem nauczania i określone są partie materiału, po których przewidziany jest sprawdzian. O terminie pisania prac uczniowie informowani są z tygodniowym wyprzedzeniem. Temat i data sprawdzianu zostają zanotowane w dzienniku elektronicznym.

2. KARTKÓWKI

krótkie, niezapowiedziane prace pisemne obejmujące zagadnienia z 3 ostatnich lekcji. Czas przewidziany na wykonanie zadań to 10-15 minut. Tego typu sprawdzanie stosowane jest, aby zorientować się w jakim stopniu uczniowie opanowali nowe pojęcia i zagadnienia wprowadzane na początku nowego działu, a znajomość których jest konieczna, by zrozumieć język przedmiotu i opracowywane na ich podstawie zagadnienia np. w dziale genetyka takie pojęcia jak: gen, allel, chromosom, genotyp, fenotyp, heterozygota. Zadania na kartkówkach mogą też dotyczyć umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w zadaniach problemowych np. rozpisanie krzyżówki genetycznej przy znajomości genów rodzicielskich .

Sprawdziany i kartkówki punktowane są według skali przyjętej dla poszczególnych prac, a liczba uzyskanych przez ucznia punktów jest przeliczana na % w stosunku do maksymalnej ilości punktów, które uczeń może zdobyć w następujących przedziałach:

- od 0 % do 39 %	stopień niedostateczny	wyrażony cyfrą „ 1”
- od 40 % do 50 %	stopień dopuszczający	wyrażony cyfrą „ 2”
- od 51 % do 55 %	stopień dostateczny minus	wyrażony cyfrą „ 3-”
- od 56 % do 70 %	stopień dostateczny	wyrażony cyfrą „ 3 ”
- od 71 % do 75 %	stopień dostateczny plus	wyrażony cyfrą „ 3+”
- od 76 % do 80 %	stopień dobry minus	wyrażony cyfrą „ 4- ”
- od 81 % do 85 %	stopień dobry	wyrażony cyfrą „ 4 ”
- od 86 % do 90 %	stopień dobry plus	wyrażony cyfrą „ 4+”
- od 91 % do 95 %	stopień bardzo dobry minus	wyrażony cyfrą „ 5-”
- od 96 % do 99%	stopień bardzo dobry	wyrażony cyfrą „ 5 ”

od 99 % do 100%	stopień celujący	(wyrażony cyfrą „ 6 ”
-----------------	------------------	------------------------

3. DOŚWIADCZENIA ,PREZENTACJE I REFERATY

Samodzielne prace ucznia wynikające z realizacji podstawy programowej. Ocenie podlega:

- Zrozumienie tematu, znalezienie i wybór źródeł informacji
- Zakres wiedzy biologicznej, dobór materiału rzeczowego - faktów, zjawisk, procesów ich odpowiednie uporządkowanie
- Sposób prezentacji jako umiejętność posługiwania się wiedzą i pojęciami:
 - Dostrzeganie związków między procesami zachodzącymi na różnych poziomach organizacji świata ożywionego
 - Analiza, porównywanie, wnioskowanie, interpretacja wyników, uogólnianie, własna ocena
 - Ujmowanie zjawisk i problemów lokalnych w powiązaniu ze zjawiskami i problemami globalnymi
 - Dostrzeganie znaczenia wiedzy biologicznej w codziennym życiu / rolnictwo, ekologia, ochrona środowiska, medycyna, biotechnologia/
- Język: ortografia, interpunkcja, styl, gramatyka, słownictwo
- Konstrukcja pracy i jej forma graficzna

Wszystkie prace pisemne powinny być dane do wglądu uczniom, tak by mogli zapoznać się z uwagami sprawdzającego odnośnie popełnionych błędów oraz uzasadnieniem wystawionej oceny.

4. ZESZYT

Ocena uwzględnia:

- notatkę z każdej lekcji
- estetykę i czytelność zapisu
- poprawność wykonywania rysunków, schematów.

Ocena ta ma na celu motywowanie uczniów do sumiennego i właściwego prowadzenia notatek. Jest ona bardzo ważna dla uczniów słabszych, którzy mają problemy z opanowaniem wiadomości i umiejętności potrzebnych w przedmiocie, ale wkładają dużo wysiłku w prowadzenie zeszytu, jest to element pozwalający na docenienie ich starań. W tym aspekcie ocena pełni tu funkcję motywacyjną i społeczną.

Niska ocena za zeszyt nie jest jednak przeszkodą w otrzymaniu bardzo wysokiej noty z przedmiotu w przypadku uczniów, których wiadomości i umiejętności są na poziomie dopełniającym lub wykraczają poza program.

B. WYPOWIEDZI USTNE

Ocena wypowiedzi ustnej:

- niedostateczny

Odpowiedź nie spełnia wymagań podanych niżej kryteriów ocen pozytywnych.

- dopuszczający

Wiedza i umiejętności są niezbędne, konieczne z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu i nieodzowne w toku dalszego kształcenia. Podczas odpowiedzi możliwe są liczne błędy, zarówno w zakresie wiedzy merytorycznej jak i w sposobie jej prezentowania. Uczeń zna jednak podstawowe fakty i przy pomocy nauczyciela zasadniczo udziela odpowiedzi na postawione pytania.

- dostateczny

Uczeń zna najważniejsze fakty /wiedza podstawowa / i potrafi je zinterpretować. Odpowiedź odbywa się przy niewielkim ukierunkowaniu ze strony nauczyciela. Występują nieliczne błędy rzeczowe i językowe.

- dobry

Odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści /wiadomości podstawowe uzupełnione są o nieco trudniejszą wiedzę rozszerzającą /, poprawna pod względem języka. Dopuszczalne są jedynie nieliczne – drugorzędne z punktu widzenia tematu –błędy, nie wyczerpuje zagadnienia.

- bardzo dobry

Odpowiedź wyczerpująca, swobodne operowanie pojęciami, faktami, znajomość zjawisk i dostrzeganie związków między nimi. Wyciągane są wnioski, występuje wiedza całościowa.

- celujący

Odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej. Potrafi zastosować swoją wiedzę w sytuacjach nietypowych. Uczeń swobodnie operuje wiedzą biologiczną.

C. SAMODZIELNE PRACE UCZNIÓW.

- Prezentacje multimedialne
- Obserwacje
- Doświadczenia
- Inne

D. OBSERWACJE I DOŚWIADCZENIA

Obserwacje powinny być starannie zaplanowane i systematycznie prowadzone. Przede wszystkim należy uważać, aby nie wpływać na przebieg badanych zjawisk.

Doświadczenie /eksperyment / polega na wywołaniu lub odtworzeniu zjawiska w częściowo lub całkowicie sztucznych warunkach. Można go przeprowadzić w terenie, domu lub w sali lekcyjnej. Planując eksperymenty biologiczne, należy pamiętać o tym, aby nie wykorzystywać w nich gatunków chronionych oraz nie narażać zwierząt na cierpienie lub śmierć. Metodologia doświadczenia wymaga określenia czynników /warunków / stałych – niezmiennych – oraz zmiennych, których wpływ na dany organizm, proces czy zjawisko będziemy badać. Istotnym odniesieniem warunków eksperymentu jest próba kontrolna, czyli taki zestaw, który jest podobny do zestawu doświadczalnego, ale w którym badany czynnik jest stały /niezmienny/. Aby wyniki doświadczenia były wiarygodne, eksperyment należy przeprowadzić wielokrotnie, co umożliwi wykluczenie przypadkowego wpływu innych, niż badany, czynników.

Dokumentacja opisująca obserwację powinna uwzględniać następujące elementy:

- opis celu prowadzonych badań
- datę rozpoczęcia i czas zakończenia prowadzonych prac
- opis obiektów, zjawisk
- wnioski, własne spostrzeżenia

Dokumentacja opisująca doświadczenie powinna uwzględniać następujące elementy:

- problem badawczy
- hipotezę
- materiały niezbędne do przeprowadzenia doświadczenia
- opis doświadczenia
- wynik i ich interpretację oraz wnioski

Zalecane doświadczenia i obserwacje. Uczeń:

- planuje i przeprowadza doświadczenie:
 - wykazujące, że podczas fermentacji drożdże wydzielają dwutlenek węgla,
 - sprawdzające wpływ wybranego czynnika na proces kiełkowania nasion,
 - wykazujące wpływ wybranych czynników na intensywność procesu fotosyntezy;
 - wykazujące zdolność mchów do chłonięcia wody
 - wykrywające obecność dwutlenku węgla oraz pary wodnej w powietrzu wydychanym;
 - sprawdzające gęstość rozmieszczenia receptorów w skórze różnych części ciała
 - sprawdzające obecność skrobi (lub innego wybranego składnika) w produktach spożywczych.

- dokonuje obserwacji:
 - mikroskopowych preparatów trwałych (np. tkanki zwierzęce, organizmy jednokomórkowe) i świeżych (np. skórka liścia spichrzowego cebuli, miąższ pomidora, liść moczarki kanadyjskiej),
 - zmiana tętna i ciśnienia krwi podczas spoczynku i wysiłku fizycznego, wykazujących obecność plamki ślepej na siatkówce oka, w terenie przedstawicieli pospolitych gatunków roślin i zwierząt,
 - w terenie liczebności, rozmieszczenia i zagęszczenia wybranego gatunku rośliny zielnej.

E. POSTAWA NA LEKCJI

- Przygotowanie do lekcji, to wszelkie przejawy i efekty wykonywania zadań związanych z treściami przedmiotu, które uczniowie winni realizować poza szkołą. Także posiadanie wskazanych pomocy.
- Samodzielna praca w czasie lekcji.
- Umiejętność współpracy z innymi:
 - koncentracja i konsekwencja w wykonywaniu zadań,
 - twórcze i kreatywne podchodzenie do wykonywanej pracy, otwartość, uważne słuchanie pomysłów kolegów i koleżanek, mobilizowanie ich do pracy.
- Prezentacja własnego zdania i umiejętność wysłuchania zdań i opinii innych.
- Aktywność -różne dające się zaobserwować formy działania mające miejsce na lekcji, wynikające z zadań stawianych przez nauczyciela lub podejmowanych samodzielnie, a związanych z treściami lekcji. Do najczęstszych przejawów aktywności należą wypowiedzi ustne, udział w dyskusji, inscenizacji, aktywna praca w grupie.

F. PRACA W GRUPIE

Ocenę za pracę w grupie może otrzymać cały zespół lub indywidualny uczeń. Ocenie podlegają:

- planowanie i organizacja pracy grupowej
- efektywne współdziałanie
- wywiązywanie się z powierzonych ról
- rozwiązywanie problemów w sposób twórczy

Oceny (stopnie szkolne) używane w trakcie roku szkolnego są następujące:

- oceny cząstkowe – służące do bieżącego oceniania postępów w nauce biologii:
1; 2; 3-; 3; 3+; 4-; 4; 4+; 5-; 5; 5+; 6
- oceny śródroczne oraz oceny roczne (określone przepisami oświatowymi)
**niedostateczny- 1; dopuszczający- 2; dostateczny- 3 ; dobry- 4;
bardzo dobry 5; celujący- 6**
- ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Oceny te są wystawiane po przeprowadzeniu analizy indywidualnych osiągnięć i postaw ucznia. Przy wystawianiu oceny rocznej brane są pod uwagę wszystkie oceny cząstkowe od początku roku szkolnego. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej na śródrocze wystawienie pozytywnej oceny rocznej jest możliwe po zaliczeniu materiału z śródrocza

Zachowania szczególne podczas kontroli wiadomości i umiejętności

- Podczas kontroli wiadomości i umiejętności korzystanie z niedozwolonych form pomocy i udzielanie ich innym skutkuje – jeśli tak zdecyduje nauczyciel - przerwaniem uczniowi pracy kontrolnej i wystawieniem oceny niedostatecznej. Do niedozwolonych form pomocy na sprawdzianach należą: ściągawki, kalkulatory, telefony komórkowe i inne gadżety elektroniczne, podręczniki, zeszyty przedmiotowe, podpowiedzi, porozumiewanie się w dowolnej formie i inne, na bieżąco zakazywane przez nauczyciela.
- Wszelkie rozmowy podczas kontroli wiadomości i umiejętności traktowane są jak podpowiadanie, bez względu na faktyczną treść rozmowy. W przypadku koniecznym uczeń powinien – uprzednio podnosząc rękę – uzyskać zgodę nauczyciela na zwrócenie się w określonej i ujawnionej nauczycielowi sprawie do określonej osoby (np.: w sprawie pożyczenia długopisu).

Uczestnictwo w kole biologicznym i konkursach biologicznych

- Uczeń biorący aktywny udział w pracach koła biologicznego i uczestniczący co najmniej w 75% zajęć tego koła otrzymuje pod koniec danego śródrocza jedną ocenę cząstkową bardzo dobrą lub celującą. Nieobecności spowodowane złym stanem zdrowia są anulowane po dostarczeniu pisemnego usprawiedliwienia.

- Laureaci i finaliści szkolnych konkursów biologicznych otrzymują w danym śródroczu-, jedną ocenę cząstkową bardzo dobrą lub celującą
- Uczeń, który w wyniku etapu szkolnego kuratorskiego konkursu biologicznego zakwalifikował się do etapu rejonowego, otrzymuje jedną ocenę cząstkową celującą
- Uczeń, który zakwalifikował się do etapu wojewódzkiego kuratorskiego konkursu biologicznego otrzymuje na jedną ocenę cząstkową celującą
- Laureat etapu wojewódzkiego kuratorskiego konkursu biologicznego otrzymuje ocenę roczną celującą.

Uczniowie z opinią Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (PPP)

(wolne tempo pracy lub obniżenie wymagań)

- Uczniowie ci w większości przypadków podlegają systemowi oceniania tak, jak uczniowie bez opinii, obowiązuje ich jednak dostosowany zakres wymagań.
- W przypadkach znacznego obniżenia tempa pracy lub obniżenia wymagań uczeń z opinią oceniany jest indywidualnie. Podobne postępowanie zachowane jest w przypadku uczniów słabo widzących i uczniów z niedosłuchem.

Uczniowie z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (PPP)

(realizacja programu szkoły specjalnej)

Ze względu na znaczne zróżnicowanie w możliwościach i umiejętnościach poszczególnych uczniów posiadających orzeczenia PPP zunifikowany system oceniania nie może być zastosowany w stosunku do nich, a wymagania i sposób oceniania dostosowywane są do indywidualnych możliwości ucznia.

UMOWA POMIĘDZY NAUCZYCIELEM A UCZNIAMI

1. Prace klasowe są obowiązkowe

- Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może jej napisać z całą klasą, to pracę tę uczeń pisze na kolejnej lekcji. W przypadku dłuższej(kilkutygodniowej) nieobecności w ciągu 2 tygodni od powrotu do szkoły podczas konsultacji. Unikanie prac klasowych może skutkować wystawieniem negatywnej oceny śródrocznej lub rocznej.
- Ocenę niedostateczną z pracy klasowej uczeń poprawia podczas lekcji w nieprzekraczalnym terminie 2 tygodni, od daty wystawienia oceny w dzienniku elektronicznym.

2. Postawa ucznia

- Uczeń zdobywa punkty za aktywność i krótkie odpowiedzi „+” lub „-”, za 5 zebranych znaków otrzymuje ocenę np. odpowiedź +++++ = 5
- Brak zeszytu odnotowuje się w postaci „-” w rubryce zatytułowanej zeszyt. Zdobycie trzech takich znaków w śródoczu może skutkować obniżeniem oceny śródrocznej i rocznej
- Jeśli uczeń w czasie prac pisemnych korzysta z niedozwolonych form pomocy np. rozmowa, używanie urządzeń elektronicznych, ściąganie, skutkuje to przerwaniem pracy i wystawieniem oceny niedostatecznej

3. Jeśli uczeń jest nieobecny na lekcji ma obowiązek na kolejne zajęcia:

- uzupełnić notatkę lekcji
- pobrać od nauczyciela materiały rozdawane na lekcji, znać materiał omawiany na tej lekcji.

Powyższy zapis nie dotyczy uczniów, którzy mają nieobecność usprawiedliwioną trwającą co najmniej 5 dni roboczych.

4. Odpowiedzi ustne i niezapowiedziane kartkówki obejmują materiał z 3 ostatnich lekcji.

5. Uczeń ma prawo do zgłoszenia jednego nieprzygotowania do lekcji w ciągu semestru. Przez nieprzygotowanie rozumie się brak zeszytu lub brak wiedzy umożliwiającej odpowiedź. W dzienniku jest ono odnotowane z datą zgłoszenia nieprzygotowania. Nie można zgłaszać nieprzygotowania, jeżeli wcześniej nauczyciel zapowiedział pracę klasową lub kartkówkę.

6. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Ocena roczna jest wystawiana na podstawie ocen cząstkowych z całego roku szkolnego. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej na pierwszy semestr, wystawienie pozytywnej oceny rocznej jest możliwe po zaliczeniu materiału z pierwszego semestru.